

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2006. március 14.)

Hollandia 2005–2008-ra szóló aktualizált stabilitási programjáról

(2006/C 82/07)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének, valamint a gazdaságpolitikák felügyeletének és összehangolásának megerősítéséről szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 5. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) 2006. március 14-én a Tanács megvizsgálta Hollandia aktualizált stabilitási programját, amely a 2005–2008. közötti időszakra vonatkozik.
- (2) Az 1990-es évek második felének élénk gazdasági növekedését követően, amikor a GDP növekedése évente átlagosan 3¼ % volt (amit a lakáspiac erősödése és az emelkedő részvényárfolyamok is elősegítettek), a növekedés 2002-ben és 2003-ban, majd 2005 elején újra elakadt. A 2000. év biztonságos többletét követően az államháztartási egyenleg élesen romlott, 2001-ben és 2002-ben hiányba fordult, 2003-ban pedig túllépte a 3 %-os GDP határértéket. A Tanács 2004. június 2-án úgy határozott, hogy a hiány Hollandiában túlzott, és azt ajánlotta, hogy azt 2005-re igazítsák ki. Jelentős költségvetési konszolidációra már 2004-ben is sor került, a hiány így 2004-ben a GDP 2,1 %-ára csökkent. 2005. június 7-én a Tanács úgy határozott, hogy a holland túlzott hiányt 2004-ben kiigazították és emiatt hatályon kívül helyezte a túlzott hiányról szóló határozatát.
- (3) A stabilitási program – 2004–2007. közötti időszakot felölelő – megelőző aktualizálásáról szóló, 2005. január 18-i véleményében a Tanács felkérte Hollandiát, hogy 2005-re gondoskodjon a hiánynak a GDP 3 %-a alá való csökkentéséről, és ezt követően – tekintettel a prociklikusság kockázatára valamint a népességelőregedés kihívásaira – hozza meg a szükséges intézkedéseket az egyensúlyközeli költségvetési egyenleg elérésére.
- (4) Ami a 2005-ös költségvetés-végrehajtást illeti, a 2005. decemberi aktualizálás becslése szerint az államháztartási hiány a GDP 1,2 %-ára esett, míg a stabilitási program 2004. novemberi aktualizálásában a GDP 2,6 %-ának megfelelő hiányt terveztek, a Bizottság szolgálatának 2005. őszi előrejelzései pedig a GDP 1,8 %-ának megfelelő hiányt jeleztek előre. A javulás legnagyobb része a vártnál jobb bevételeknek tudható be, amelyek fő forrásai a következők voltak: magasabb gázárak, magasabb osztalékok, HÉA- és társasági adóbevételek. A parlamentnek előterjesztett legfrissebb becslések szerint a 2005-ös hiány valószínűleg még ettől is alacsonyabb, a GDP ¾ %-a körül lehet, ami lényegesen alacsonyabb a programaktualizálásban előrejelzett értéktől.
- (5) A holland stabilitási program 2005. decemberi, a 2005–2008. közötti időszakot felölelő aktualizálását 2005. december 22-én (azaz a magatartási kódexben előírt december 1-i határidő után három héttel) nyújtották be a Bizottságnak. A kései benyújtást a hatóságok azzal magyarázták, hogy új gazdasági előrejelzéseket valamint esetleg kiegészítő politikákat kívántak figyelembe venni. A program nagyjából követi a stabilitási és konvergenciaprogramok felépítésére vonatkozóan az új magatartási kódexben meghatározott mintát. ⁽²⁾

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az 1055/2005/EK rendelettel (HL L 174., 2005.7.7., 1. o.) módosított rendelet. Az e szövegben említett dokumentumok megtalálhatók a következő internetes oldalon: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Egyes fejezetek hiányoznak (átfogó politikai keret) vagy hiányosak (az államháztartás minősége, strukturális reformok). A programból hiányoztak az alapfeltételezésekre vonatkozó kötelező adatok, de a holland hatóságok a későbbiekben rendelkezésre bocsátották azokat. Hiányzik az új magatartási kódexben előírt opcionális adatok jelentős része.

- (6) A reál GDP növekedése a program előrejelzése szerint a $\frac{3}{4}$ %-ra becsült 2005-ös értékről 2006-ban és 2007-ben egyaránt $2\frac{1}{2}$ %-ra nő, majd 2008-ban $2\frac{1}{4}$ %-ra lassul. A növekedés előrejelzett gyorsulását a belföldi kereslet és a kivitel fellendülése magyarázza. A gazdasági növekedési előrejelzések valamint a negatív kibocsátási rés ezekből adódó fokozatos csökkenése valószínűsíthető, tekintettel a közelmúlt kedvező gazdasági adataira is. Az infláció 2006-ban várhatóan 1,5 % körül stabilizálódik, majd 2007-ben kicsivel 1 % fölé süllyed, ami a Bizottság szolgálatainak őszi előrejelzéseire képest is alacsonynak tűnik.
- (7) A hatóságok fő stratégiai célkitűzését a rendezett államháztartás elérése jelenti a fenntartható gazdasági növekedés támogatása és a népességelőregedés költségeinek felfogása érdekében. A 2004-ben és 2005-ben elért jelentős konszolidációt követően a stabilitási program 2005-ös aktualizálásának előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2006-ban 1,5 %-ra emelkedik, majd ezt követően a GDP kb. 1,1 %-a körül stabilizálódik, az elsődleges többlet pedig ehhez hasonlóan alakul. A megelőző programhoz képest, amely a hiány folyamatos csökkenésére számított, az új aktualizálás figyelembe veszi a vártnál jobb, 2005-ben a GDP 1,2 %-ának megfelelő hiányt, és arra számít, hogy a hiány 2006-tól kezdődően hasonló makrogazdasági forgatókönyv mellett nagyjából ezen a szinten stabilizálódik (kivéve a 2006-os romlást).
- (8) A közösen megállapított módszertan használatával a Bizottság szolgálatai a program alapján számításokat végeztek, ezek szerint a strukturális egyenleg a GDP $2\frac{1}{4}$ %-ának megfelelő 2003-as hiányról (a túlzott hiány ebben az évben merült fel) jelentősen javult (tükrözve a Stabilitási és Növekedési Paktumnak megfelelő nagymértékű kiigazítási erőfeszítést), így 2005-ben kiegyensúlyozott volt az egyenleg. Ugyanezen számítások alapján a strukturális egyenleg 2006-ra csökkenő, de még mindig negatív kibocsátási rés mellett a GDP majdnem $\frac{3}{4}$ %-ának megfelelő hiányra romlik. E strukturális romlás fele azt tükrözi, hogy a vállalatok 2005-ben a vártnál több adóelőleget fizettek azért, hogy kihasználják az állam által fizetett, a piaci kamatlábaktól magasabb kamatok előnyeit. Ez 2006-ban várhatóan ellentétes előjelű hatást gyakorol majd. A strukturális hiányegyenleg ezt követően kicsivel a GDP fél százalékpontja felett stabilizálódik. A program a költségvetési egyenlegre nézve középtávú célkitűzést azonosít, amely ebben az esetben a GDP -0.5 %-a és -1 %-a közötti strukturális (azaz a ciklikus hatásoktól megtisztított, valamint az egyszeri és átmeneti intézkedéseket figyelmen kívül hagyó) egyenlegnek felel meg. A középtávú célkitűzés megfelelő szintű, mert az a Stabilitási és Növekedési Paktumban és a magatartási kódexben az euró-övezet és az ERM II-ben résztvevő tagállamok vonatkozásában javasolt értéktartományon belülre esik és megfelelően tükrözi az adóssághányadot és az átlagos potenciális kibocsátás hosszú távú növekedését. A költségvetés 2006-ra előrejelzett romlása ellenére a hiány várhatóan a középtávú célkitűzés programban meghatározott intervallumában marad.
- (9) A költségvetési stratégiát övező kockázatok nagyjából kiegyensúlyozottnak tűnnek és a költségvetés 2006-on túl valamelyest jobban is alakulhat a vártnál. A jelenlegi mutatók egyfelől a gazdasági tevékenység erőteljes fellendülését jelzik; a 2005-ös hiány várhatóan jóval alacsonyabb lesz, és 2006-on túl pozitív kockázat övezi a program költségvetési előrejelzéseit, ha az olaj ára magasabb lesz a programban vártnál (a magasabb gázértékesítési bevételek ugyanis kedvezőek lennének a költségvetés szempontjából). A növekedési előrejelzések már magasabb olajárral számolnak. Másrészt, a vártnál jobb 2005-ös eredmények közül egyeseknek negatív áthozathatásai lehetnek. Ezen kívül még nem világos az, hogy az egészségügyi és szociális biztonsági rendszerek 2006 elején hatályba lépett reformjaiból származó várható költségvetési megtakarításokat teljes mértékben realizálják, hiszen nem lehet még pontosan felmérni a reformok magatartási hatásait.
- (10) Figyelembe véve a fenti kockázateértékelést, a programban körvonalazott költségvetési stratégia elegendőnek tűnik annak biztosításához, hogy fenntartsák a program középtávú célkitűzését a programidőszakban. Az előrejelzett strukturális egyenleg minden évben a középtávú célkitűzés programban meghatározott intervallumába esik és meghaladja a GDP kb. 1 %-ának megfelelő strukturális hiányként kifejezett minimális határértéket, amely a ciklus kedvezőtlen alakulása esetén elegendő biztonsági sávot nyújt a GDP 3 %-ában meghatározott hiány-határérték megsértésével szemben. Az erőteljes gazdasági fellendülés ellenére azonban a strukturális egyenleg 2006-ban a GDP $\frac{3}{4}$ %-ának megfelelő mértékben romlik, bár ezt részben rendkívüli tényezők magyarázzák. Amennyiben a 2005-ös év pozitív eredményére vonatkozó legfrissebb információk beigazolódnak, úgy a 2006-os célkitűzés a költségvetés még nagyobb romlását implikálhatja, ha a hatóságok nem hoznak ezzel ellentétes irányban ható intézkedéseket.

- (11) A program előrejelzése szerint az államadósság 2006-ban nagyjából a GDP 54,5 %-án stabilizálódik, majd 2008-ra fokozatosan kb. 53 %-ra csökken. Ezek az előrejelzések nagyon közel állnak a Bizottság szolgálatainak előrejelzéseéhez. Az adósság-előrejelzések kockázatai elsősorban a hiány-előrejelzések kockázataiból erednek, amelyek – amint azt korábban említettük – nagyjából kiegyensúlyozottnak tűnnek.
- (12) Az államháztartás fenntarthatóságának tekintetében Hollandia közepes mértékű kockázattal szembeül a népességelöregedés becsült költségvetési költségei folytán. Az adósság jelenlegi szintje a Szerződésben a GDP 60 %-ában megállapított referenciaérték alatt van, a holland költségvetési helyzet közelmúltban történt javulása pedig segítette csökkenteni a hosszú távú fenntarthatóság kockázatait. A munkaképtelenséggel kapcsolatos szabályozás nemrégiben hozott reformjainak végrehajtása szintén hozzájárul majd a hosszú távú állami kiadások visszafogásához. A bevételek előrejelzett jövőbeli emelkedésének teljes mértékű figyelembe vétele mellett is előfordul, hogy azok nem elegendők az állami kiadások hosszú távú emelkedésének kiegyenlítésére, aminek elsősorban a nyugdíjak adóztatásának késése magyaráz. A népességelöregedés hatásának teljes ellensúlyozására emiatt további költségvetési konszolidációra lehet szükség.
- (13) Az államháztartás terén tervezett intézkedések nagyjából összhangban vannak a 2005–2008. közötti időszakra vonatkozó integrált iránymutatásokban szereplő átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásokkal. Összhangban vannak ugyanis azzal az integrált iránymutatással, amely szerint a gazdasági stabilitást a középtávú költségvetési célkitűzés gazdasági ciklus során való fenntartásán keresztül kell biztosítani. A népességelöregedés előrejelzett költségeinek tekintetében a program teljesíti a gazdasági fenntarthatóság megőrzésére vonatkozó integrált iránymutatást is.
- (14) Hollandia 2005. október 14-én – a növekedést és foglalkoztatást szolgáló megújult lisszaboni stratégiával összefüggésben – benyújtott nemzeti reformprogramja a következő kihívásokat azonosítja: a munkaerőkínálat javítása; a K+F és az innováció erősítésén keresztül a munkaerő-termelékenység gyorsabb növekedése; az ár-versenyképesség javítása a munkaerő költségeinek visszafogásán keresztül. Az államháztartásra ezek közül várhatóan a K+F és az innováció erősítése gyakorol jelentős hatást. Mivel azonban korlátozottan állnak rendelkezésre különösen azok az információk, amelyek az e területeket érintő strukturális reformok időzítésére vonatkoznak, nehéz meggyőződni arról, hogy a stabilitási program költségvetési előrejelzései teljes mértékben figyelembe veszik-e a nemzeti reformprogramban körvonalazott intézkedéseket. A stabilitási program államháztartás területén tervezett intézkedései nagyjából összhangban vannak a nemzeti reformprogramban tervezett intézkedésekkel.

Tekintettel a fenti értékelésre, a Tanács üdvözli azt, hogy a holland kormány a túlzott hiány azonnali korrekcióját követően 2005-ben erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a hiányt tovább, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá csökkentse, valamint üdvözli azt, hogy a hatóságok a programidőszak során be kívánják tartani a középtávú célkitűzést. Tekintettel arra is, hogy az eredmények 2005-ben a vártnál jobban alakulnak, a Tanács felkéri Hollandiát, hogy 2006-ban és azt követően stabil költségvetési egyenleget tartson fenn.

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2004	2005	2006	2007	2008
Reál GDP (%-os változás)	SP 2005, dec, ⁽¹⁾	1,7	0,75	2,5	2,5	2,25
	COM 2005, nov,	1,7	0,5	2,0	2,4	nincs adat
	SP 2004, nov,	1,25	1,5	2,5	2,5	nincs adat
HICP-infláció (%)	SP 2005, dec,	1,4	1,5	1,5	1,1	nincs adat
	COM 2005, nov,	1,4	1,7	2,0	1,9	nincs adat
	SP 2004, nov,	1,25	1,25	1,5	1,5	nincs adat

		2004	2005	2006	2007	2008
Kibocsátási rés (a potenciális GDP %-ában)	SP 2005, dec, ⁽²⁾	- 1,5	- 2,3	- 1,5	- 1,1	- 0,9
	COM 2005, nov, ⁽⁴⁾	- 1,3	- 2,2	- 1,9	- 1,4	nincs adat
	SP 2004, nov,	- 2,1	- 2,2	- 1,5	- 0,9	nincs adat
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2005, dec,	- 2,1	- 1,2	- 1,5	- 1,2	- 1,1
	COM 2005, nov,	- 2,1	- 1,8	- 1,9	- 1,5	nincs adat
	SP 2004, nov,	- 3,0	- 2,6	- 2,1	- 1,9	nincs adat
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2005, dec,	0,6	1,4	1,1	1,4	1,5
	COM 2005, nov,	0,5	0,7	0,6	1,0	nincs adat
	SP 2004, nov,	- 0,1	0,3	0,7	0,8	nincs adat
Ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg = strukturális egyenleg ⁽³⁾ (a GDP %-ában)	SP 2005, dec, ⁽²⁾	- 1,3	0,0	- 0,7	- 0,6	- 0,6
	COM 2005, nov,	- 1,4	- 0,6	- 0,8	- 0,7	nincs adat
	SP 2004, nov,	- 1,6	- 1,2	- 1,2	- 1,3	nincs adat
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	SP 2005, dec,	53,1	54,4	54,5	53,9	53,1
	COM 2005, nov,	53,1	54,0	54,2	53,8	nincs adat
	SP 2004, nov,	56,3	58,1	58,6	58,3	nincs adat

Megjegyzések:

⁽¹⁾ A további számításokban a megfelelő pontbecslések kerültek felhasználásra.

⁽²⁾ Bizottság szolgálatának számításai a program információi alapján.

⁽³⁾ Mivel a programban nem szerepelnek egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések, a ciklikus hatásoktól megtisztított egyenleg megegyezik a strukturális egyenleggel.

⁽⁴⁾ A 2004–2007. közötti időszak lehetséges becslött növekedési értékei alapján (rendre 1,5 %, 1,6 %, 1,7 % és 1,8 %)

Forrás:

Stabilitási program (SP); a Bizottság szolgálatának 2005. őszi gazdasági előrejelzései (COM); a Bizottság szolgálatának számításai.